

2.4

मराठी

(संयुक्त)

मराठी ही महाराष्ट्राची राजभाषा आहे. या राज्यात विविध कारणांनी मराठी भाषिकांबरोबर गुजराथी, कन्नड, सिंधी, उर्दू इत्यादी भाषा बोलणारे लोकही राहतात. राज्यशासनाने या लोकांच्या सोईसाठी त्यांच्या शिक्षणाची व्यवस्था त्यांच्या मातृभाषेतून केली आहे. तथापि मराठी भाषिकांशी त्यांना सुलभतेने भाषिक व्यवहार करता यावा, मराठी भाषा, या भाषेतील साहित्यिक, साहित्य यांचा परिचय व्हावा; यासाठी त्यांना मराठी भाषा शिकणे आवश्यक आहे.

उद्दिष्ट

- विद्यार्थ्यांचा मराठी भाषेतील शब्दसंग्रह वाढून त्यांचे उपयोजन कौशल्य विकसित होणे.
- मराठी भाषा सहजपणे बोलता, वाचता येणे.
- आपले विचार, भावना व कल्पना शुद्ध मराठीत लिहिता येणे.
- मराठी भाषेत व्यक्त झालेले विचार, भावना व कल्पना समजून घेणे.
- मराठी भाषा व संस्कृती यांच्याविषयी आपुलकी, सामंजस्य व भावनात्मक ऐक्य वाढविणे.

इयत्ता ९ वी

- गद्य पाठ : सुमारे ३० पृष्ठे
(प्रस्तावना, टिपा, स्वाध्याय वगळून)
- पद्य पाठ : सुमारे ५० ओळी
- लेखन
- निबंधलेखन : एकूण २ प्रकार

वर्णनात्मक/आत्मवृत्त

- कथालेखन : मुद्यांवरून गोष्ट
- व्याकरण : सामान्यरूप, लिंग, वचन, लेखननियमानुसार शब्द लिहिणे.
पाठ्यपुस्तकातील वाक्प्रचार

संवादकौशल्ये

इयत्ता १० वी

- गद्य पाठ : सुमारे ३० पृष्ठे
(प्रस्तावना, टिपा, स्वाध्याय इ. वगळून)
- पद्य पाठ : सुमारे ५० ओळी
- लेखन : एकूण ३ प्रकार
- वर्णनात्मक/आत्मवृत्तपर निबंध (दिलेल्या मुद्यांच्या आधारे)
  - मुद्यांवरून गोष्ट
  - पत्रलेखन
- व्याकरण : १) काळाचे प्रकार - वर्तमान, भूतकाळ, भविष्यकाळ
२) वाक्यलेखन
३) शुद्ध शब्द लिहिणे
४) वाक्प्रचार (पाठांच्या आधारे)
- संवादकौशल्ये (तोंडीपरिक्षा)

Sanskrit

(Composite Language)

Std. IX

1. Prose

About 150 lines

One lesson should be in the form of letter (formal or informal)

2. Poetry

About 70 lines (30 lines for Recitation)

3. Grammar

A) Nouns - भानु, धेनु, मधु, पितृ, मातृ, मरुत्, जगत् चन्द्रस्, पयस्

B) Pronouns- इदम् (In 3 genders)

C) Roots

(A) The roots belonging to 1, 4, 6, 10 classes of परस्मैपद, आत्मनेपद

Present Tense, Imperfect Past tense, Imperative mood, Potential mood

(B) Forms of या (याति) 2 P. P. अस् (अस्ति) 2 P. P. कृ. (करोति, कुरुते) 8 U. P.

D) Sandhis - स्वरसन्धि : यण्, अयादि, विसर्ग सन्धि

E) Voice - Active, Passive, Impersonal (only for recognition).

F) Participles -

1. Past Participles भूतकालवाचक धातुसाधित विशेषण (क्त and क्तवतु)

2. Potential Passive Participles (य, तव्य, अनीयर्)

Indeclinables

1. Gerunds (क्त्वा, ल्यप्)

2. Infinitive of purpose तुमुन्त (तुमुन्)

G) Special uses of उपपदविभक्ति

H) Compounds - समास - अव्ययीभाव, द्वंद्व, तत्पुरुष

I) Composition -

1. Answer in Sanskrit to the questions based on text.

2. Arrange the sentences chronologically

3. Gap Story (around 10 gaps)

Std. X

1. Prose

About 150 lines

2. Poetry

About 70 lines (30 lines for Recitation)

3. Grammar

1. Nouns

भगवत्, शशिन्, भाविन्, आत्मन्, नामन्, राजन्, कर्मन्, वाच, दिश्

2. Pronouns - Revision of pronouns studied in VIII, IX Std.

3. Roots (A) -

ब्रू (2 U. P.), दा (3 U. P.), आप् (5 P. P.), शृ (5 P. P.), भुज् (7 U. P.), तन् (8 U. P.), ज्ञा, ग्रह (9 U. P.)

4. Present Tense वर्तमान काल (लट् लकार) Imperfect Past tense प्रथम भूतकाल (लङ् लकार)

Imperative mood आज्ञार्थ (लोट् लकार)

- Potential mood विध्यर्थ (विधि लिङ्.)
Perfect past tense परोक्ष भूतकाल - (लिट् लकार)
Second future tense द्वितीय भविष्य काल (लृट् लकार)
5. Causal प्रयोजक (णिच्)
  6. Numerals 1 to 20 (Cardinals and Ordinals) संख्या तथा क्रमवाचक
  7. Absolute Locative सति सप्तमी
  8. Revision of Participles, studied in Std IX. Present Participles वर्तमान कालवाचक धातुसाधित विशेषण (शतृ, शानच्)
  9. व्यंजनसंधी -
  10. Compounds – समास तत्पुरुष (All types)
  11. Uses of उपपदविभक्ती
- 4. Composition**
1. Answer in Sanskrit to the questions based on text or Gap Story (around 10 gaps) or arrange the sentences chronically.
-

